

Agendy i rezolucje ONZ i WHO a Wielki Reset

Pojawienie się wirusa SARS-CoV-2 doprowadziło do ogłoszenia przez Światową Organizację Zdrowia¹ w marcu 2020 r. globalnej pandemii. W związku z zaistniałą sytuacją, zdezorientowane państwa nie były w stanie prowadzić skutecznej walki z wirusem. Dlatego też, aby możliwie szybko i skutecznie powstrzymać epidemię doszło do przenoszenia odpowiedzialności za decyzje związane z ochroną zdrowia publicznego z poziomu krajowego na poziom międzynarodowy w tym np. na Organizację Narodów Zjednoczonych, WHO czy Unię Europejską na coraz większą skalę.

1 grudnia 2021 r. członkowie WHO podjęli decyzję o rozpoczęciu procesu opracowania i negocjowania „konwencji, umowy lub innego instrumentu międzynarodowego na mocy Konstytucji Światowej Organizacji Zdrowia w celu wzmocnienia zapobiegania pandemii, gotowości i reagowania”², zwanego inaczej jako traktat antypandemiczny³. Dyrektor Generalny ONZ dr Tedros Adhanom Ghebreyesus, oznajmił, iż jest to historyczna decyzja Światowego Zgromadzenia Zdrowia, która stanowi priorytet dla jego misji i jest niepowtarzalną okazją „do wzmocnienia globalnej architektury zdrowia w celu ochrony i promowania dobrego samopoczucia wszystkich ludzi”⁴. Decyzja o podjęciu prac nad traktatem pandemicznym została podjęta przez Zgromadzenie na Sesji Specjalnej - pt. „Świat Razem”. Decyzją Zgromadzenia Zdrowia ustanawiano międzyrządowy organ negocjacyjny

¹ Światowa Organizacja Zdrowia – ang. *World Health Organization* (WHO) to organizacja wyspecjalizowana działająca w ramach systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), odpowiedzialna za aspekty związane z ochroną zdrowia. Działa w oparciu o Konstytucję WHO. Jej najwyższym organem decyzyjnym jest Światowe Zgromadzenie Zdrowia - ang. *World Health Assembly* – składające się z reprezentantów krajów członkowskich, zajmujące się określaniem polityki zdrowotnej. Dalej jako Zgromadzenie Zdrowia lub Zgromadzenie.

² *The World Together: Establishment of an intergovernmental negotiating body to strengthen pandemic prevention, preparedness and response*, WHA SSA2(5) z dnia 1 grudnia 2021 r.

³ Traktat antypandemiczny, dalej również jako międzynarodowy instrument lub traktat.

⁴ *The World Together: Establishment of an intergovernmental negotiating body to strengthen pandemic prevention, preparedness and response*, WHA SSA2(5) z dnia 1 grudnia 2021 r.

(INB)⁵ w celu opracowania i negocjowania konwencji WHO, porozumienia lub innego międzynarodowego instrumentu dotyczącego pandemii zapobiegania, gotowości i reagowania w celu przyjęcia na podstawie artykułu 19 lub na podstawie innych postanowień Konstytucji WHO⁶, jakie INB może uznać za właściwe⁷. Pierwsze posiedzenie IBN odbyło się 24 lutego 2022 r. (kiedy to uzgodniono sposoby i terminy pracy⁸), natomiast drugie w dniach 18-21 lipca 2022 r. (podczas, którego przedyskutowano postępy w przygotowaniu projektu roboczego⁹). Zaplanowano również, że w trakcie 76 sesji WHO w 2023 r., zaprezentowane zostanie sprawozdanie z postępów prac nad traktatem, tak by można było go przyjąć do 2024 r.¹⁰

W Europie głównym celem było pozyskanie Unii Europejskiej do wdrożenia międzynarodowego instrumentu w państwach członkowskich¹¹. 3 marca 2022 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła decyzję o rozpoczęciu negocjacji w celu zawarcia traktatu antypandemicznego¹². Na jej mocy UE „w przypadku kwestii wchodzących w zakres kompetencji Unii powinna ona uczestniczyć równoległe z jej państwami członkowskimi w negocjacjach dotyczących konwencji, umowy lub innego instrumentu międzynarodowego w sprawie zapobiegania pandemiom, gotowości i reagowania na nie oraz uzupełniających zmian IHR”¹³. W dalszej perspektywie – rozważona będzie decyzja o przystąpieniu Unii do

⁵ INB – ang. *intergovernmental negotiating body*.

⁶ Konstytucja WHO - Basic Documents, Forty-ninth edition, <https://apps.who.int/gb/bd/>. Dostęp: 2.08.2022.

⁷ *The World Together: Establishment of an intergovernmental negotiating body to strengthen pandemic prevention, preparedness and response*, WHA SSA2(5) z dnia 1 grudnia 2021 r.

⁸ *First meeting of the intergovernmental negotiating body to draft and negotiate a who convention, agreement or other international instrument on pandemic prevention, preparedness and response*, A/INB/1/3 Rev.1.

⁹ *Report of the Second meeting of the intergovernmental negotiating body to draft and negotiate a who convention, agreement or other international instrument on pandemic prevention, preparedness and response*, A/INB/2/5.

¹⁰ Global accord on pandemic prevention, <https://www.who.int/news/item/01-12-2021-world-health-assembly-agrees-to-launch-process-to-develop-historic-global-accord-on-pandemic-prevention-preparedness-and-response>. Dostęp: 21.07.2022.

¹¹ Międzynarodowy traktat w sprawie profilaktyki i gotowości pandemicznej, <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/coronavirus/pandemic-treaty/>. Dostęp: 22.07.2022.

¹² Decyzja Rady (UE) 2022/451 z dnia 3 marca 2022 r. w sprawie upoważnienia do podjęcia negocjacji w imieniu Unii Europejskiej dotyczących umowy międzynarodowej w sprawie zapobiegania pandemiom, gotowości i reagowania na nie oraz uzupełniających zmian Międzynarodowych przepisów zdrowotnych (2005), Dz. U.UE z 21.3.2022, L 92/1.

¹³ Ibidem.

międzynarodowego instrumentu¹⁴. Jednak idea traktatu cieszy się na razie niewielkim poparciem, głównie ze strony państw europejskich¹⁵.

W nawiązaniu do identyfikacji przepisu Konstytucji WHO, na mocy którego traktat antypandemiczny powinien zostać przyjęty, INB uznał, że traktat powinien być prawnie wiążący i zawierać oba prawnie wiążące, jak i niewiążące prawnie elementy. W tym względzie INB stwierdził, że art. 19 Konstytucja WHO to kompleksowe postanowienie, na mocy którego instrument ten powinien zostać przyjęty, bez uszczerbku dla rozważenia, w miarę postępu prac, stosowności art. 21 identyfikacja jest świadoma, że decyzję podejmie Światowe Zgromadzenie Zdrowia¹⁶. Wiąże się z tym ryzyko, że końcowy etap konstytucjonalizacji prawa międzynarodowego będzie też „końcem powestfalskiej dominacji państw narodowych i początkiem nowego światowego ładu, który z obecnego chaosu poszukiwania źródeł obowiązywania w zgodzie państw”, przekształci się w międzynarodowy system zarządzania odseparowany od tożsamości narodowej poszczególnych krajów¹⁷. Co więcej, traktat antypandemiczny, stanowi przedłużeniem traktatu WHO z 2005 r.¹⁸, a jeśli ostatecznie zostanie przyjęty przez państwa członkowskie to wówczas konstytucja WHO uzyska pierwszeństwo stosowania przed konstytucjami poszczególnych krajów w przypadku klęsk żywiołowych lub pandemii. Co oznacza, że „WHO będzie dyktować w przyszłości, a nie tylko polecać”¹⁹.

Reasumując, traktat antypandemiczny miałby wprowadzać „silniejsze międzynarodowe ramy zdrowotne, w których WHO działałaby jako organ koordynujący

¹⁴ *Outcome of the Council Meeting*, 3795th Council meeting, 8967/21.

¹⁵ S. Zaręba, *W stronę międzynarodowego traktatu antypandemicznego*, Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, NR 90 (2288).

¹⁶ *Report of the Second meeting of the intergovernmental negotiating body to draft and negotiate a who convention, agreement or other international instrument on pandemic prevention, preparedness and response*, A/INB/2/5.

¹⁷ J. Kwaśniewski, *Ku rządowi światowemu? Epidemia COVID-19 jako katalizator globalnej unifikacji prawnej i transnarodowego zarządzania (transnational governance)* [w:] *Ograniczenia praw i wolności wprowadzone w Polsce w związku z epidemią Covid-19. Część pierwsza – aspekty prawne*, red. Ł. Bernaciński, J. Kwaśniewski, Wydawnictwo Naukowe Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, Warszawa 2021, s. 56.

¹⁸ *International Health Regulations* (2005). Third edition.

¹⁹ WHO ponad narodowymi konstytucjami, <https://legaartis.pl/blog/2022/02/21/w-przypadku-kolejnej-pandemii-who-stanie-ponad-narodowymi-konstytucjami/>. Dostęp: 4.08.2022.

globalne kwestie zdrowotne”²⁰. W tym aspekcie Wielkiego Resetu zaliczyć należy czynniki prowadzące do pośredniego ograniczania albo bezpośredniego blokowania rozwoju, stabilności, niezależności i bezpieczeństwa w różnych dziedzinach. A dokumentami wskazującymi na rolę Wielkiego Resetu są, np. agendy światowe, regulacje prawne krajowe, unijne czy międzynarodowe. Ponadto, niewykluczone, że poszerzone kompetencje WHO obejmie nie tylko walkę z chorobami zakaźnymi, ale również aspekty związane ze zmianami klimatu czy aborcją. Potwierdza to m.in. oświadczenie liderów grupy G7 opublikowane po spotkaniu 2021 r.²¹ odnoszące się do walki z pandemią koronawirusa. W przesłaniu tym zawarto także postulaty odnoszące się do zmian klimatycznych czy realizacji tzw. celów zrównoważonego rozwoju²². Podobne postulaty można znaleźć również w Agendzie 2030²³ sformułowanej przez ONZ oraz Priorytetach ONZ na rok 2022²⁴. Tym samym na naszych oczach realnie dochodzi do projektowania nowego globalnego porządku świata, gdzie organizacja międzynarodowa „[...] w celu wzmocnienia zdolności w zakresie gotowości i reagowania na sytuacje kryzysowe w zakresie zdrowia w ramach ogólnego mandatu i zasobów WHO, przy jednoczesnym wzmocnieniu współpracy z odpowiednimi agencjami Organizacji Narodów Zjednoczonych i innymi partnerami”²⁵ będzie realnie wpływać na działania państw.

WC

²⁰ Traktat antypandemiczny, <https://ordoiuris.pl/wolnosc-obywatelskie/miedzynarodowy-traktat-antypandemiczny-moze-naruszac-kompetencje-suwerennych>. Dostęp: 1.08.2022.

²¹ Zob. Results of the G7/G8 Summits, <https://www.bmu.de/en/topics/europe-international/international/g7-and-g20/the-g7-group#c14212>. Dostęp: 2.08.2022.

²² Dokument antypandemiczny WHO, <https://ordoiuris.pl/wolnosc-obywatelskie/czy-powstajacy-dokument-antypandemiczny-who-bedzie-wiazacy-dla-polski-analiza>. Dostęp: 31.07.2022.

²³ *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, A/RES/70/1.

²⁴ Priorytety ONZ na rok 2022, Wypowiedź Sekretarza Generalnego ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, Nowy Jork, 21 stycznia 2022 r., <https://www.unic.un.org/oionz/priorytety-onz-2022/3454#>. Dostęp: 31.07.2022.

²⁵ *Report of the Second meeting of the intergovernmental negotiating body to draft and negotiate a who convention, agreement or other international instrument on pandemic prevention, preparedness and response*, A/INB/2/5.